

A vegyesbolt felett, mint temetési imára készülődő szürkeruhás rokonok, közelebb húzódnak egymáshoz a zömök zivatarfelhők. Nyári kisváros. Ázott kabát szagú kutyák vizelik le a bolt előtti játszótér hintáját. A játékot előre-hátra himbálja az ijedt szél, mint aki zavarában játszik valamivel, hogy addig se kelljen a komoly dolgokkal foglalkoznia. Nem mer a szél a felette konokul összeszezárt éggel foglalkozni. Mint aki fél, hogy ekkora dolgokba nem tud, és nem mer beleszólni.

Szávai Attila 69

IRÉN ÉS A GUMIKESZTYŰ

Az eladótérben neonfény zizeg, manökenmosolyok a plakátokon, élelmiszeres dobozokon, magabiztos kiscicák a tápos zacskókon. Néhány vásárló bevásárlókocsit tol a sorok között. Valahol telefon csörög, Chopen egy ismert etűdje szól a készülékből. Gyerekkacagás gurul el az édességes polc előtt, hogy aztán a hentespult hidegéhez érve elnémuljon a halott húсок között. Szerda reggel van, az árufeltöltők lassan, közömbösen mozognak, mint odakint a kövér zivatarfelhők. A kisváros felett villám csattan, a boltban egy pillanatra mindenki megáll, a kisgyerek felsír, Chopen etűdje elnémul, felveszik a telefont. Fél kiló karajt beszél meg a telefonos férfi, gyaníthatóan a feleségével, esetleg a szeretőjével. Angyalom, mondja, majd kincsemmel folytatja, végül galamboként köszön el a nőtől. Testiség, erotika, rajongás és felhabosított szerelem van a modorában: mézzel és tejszínhabbal elkevert füstölt húсок kocsonya az a pár mondat.

A rövid beszélgetést végighallgatja a hentespultban álló középkorú eladónő is. Fintorogva igazgatja kezén a kék színű gumikesztyűt, miközben tetőtől talpig végigméri a férfit. Nagy rá a kesztyű, ezért időről-időre igazgatnia kell. A férfi alulról felfelé történő beszkenelése közben is húzogatja, igazgatja. Mindkét csuklóján vastag aranykarkötők fityegnek, rálógnak a gumikesztyűre száradt véres húslére. Fülében is eltűzött méretű aranyfülbevalók lógnak, ráncos dekoltázsán is aranylánc csillan. Hátközépig érő haja az évek óta tartó szokítás miatt kissé vattacukorszerű. Mellzsebén csiptetős táblácska, rajta a neve: Irén.

Irén néhány hónapja dolgozik a húspultban, előtte egy háztartási boltban volt eladó. Hamar megunta a szemeteskukák és merőkanalak, partifisok és felmosóvedrek kesernyés műanyagzagát. Valami olyan munkára vágyott, ami közelebb van az élethez. Valljuk be, fél kiló tokaszalonnában még holtában is több élet van, mint fél tucat egymásba pakolt virágládában. Vagy a sarokba tett virágföldes zsákok puffedt, sértődött hallgatásában. Ezekre

nyitáskor és záráskor, tehát amikor egészen homályos volt a háztartási bolt eladótere, tudat alatt mindig úgy tekintett, mint óvodásokra. Szorosan egymás mellé állított óvodásokra, akik a tisztalelkű kisgyerekek minden felnőtt szokáson és mázon átható tekintetével nézik őt. Irén fél azoktól a gyerekektől, akik némán hosszabb ideig nézik őt. Játsszóteren, buszon, az újságos pavilonnál. Ilyenkor izzadni kezd, azt érzi, egészen belelátanak a testébe, le egészen a léleknek abba az üregéig, ahol a félelmek és titkok laknak. Otthon sincs kitéve a gyerekeről fotója, mert fél a gyermeke tekintetétől. Nem túl régóta van ez. Ez az undor saját magától. Az ékszerek, a körülötte lengedező parfümfelhő, a folytonos és eltúlzott kisminkeltség sem tudja maradéktalanul pótolni az önmaga iránt érzett félelmét és undorát. Hogy vak lett az emberi érzésekre, hogy vak lett a saját, igazi érzelmeire.

Férje négy éve megvakult. Látását diabétesz szövődményeként kialakult szembetegség után veszítette el. Folyamatosan romlott a látása, az a valamikor égszínkéék tekintet hónapról-hónapra olyan helyé vált, ahonnan elköltözött az Isten. A nő eleinte odaadóan segített férjének a hétköznapiakban, de aztán megunta, hogy ápolgatnia kell, élni akart. Megunta, hogy férje által egyre inkább kiszolgáltatott, és a férfi egyre inkább kihasználja, ugráltatja, sajnáltatja magát. Időközben a férfi is zsémbesebbé, szigorúbbá vált. Vaksága előtt hentesként dolgozott, és igen szigorúan nevelte a gyereket. Egy fiuk született.

Az apa betegesen spórol mindennel, pedig nincsenek rászorulva. Egy ízben például biciklizni voltak a gyerekekkel, egy nyári zápor elkapta őket, ami miatt bőrig áztak és a kerékabroncsok által felcsapott sáros víz miatt csuromkosz lett a nadrágjuk, pólójuk. Miután hazaértek, a férfi beparancsolta a vágó gyereket a fürdőkádba, ruhástól. A gyerek nem értette, tiltakozni akart, de nem mert ellenszegülni a szigorú férfinak. A kisfiút hideg vízzel ruhástól mosdatta le az apja. A ruhát súrolókefével dörzsölte a gyereken, aki hunyorogott a fájdalomtól, de nem mert kiabálni, nem mert sírni. Miért csinálod ezt, apa, kérdezte a könnyeit nyeldesve. Mert te is tudod, édes gyermekem, válaszolta az apa, hogy havonta csak egyszer indítok mosógépet. Maradj nyugton, mindjárt végzünk. Spórolni kell az árammal és a vízzel. A hideg víz pedig jót tesz a bőrnek és a szívnek, fejezte be végül. Közben olyan lelketlenül, szakszerűen súrolta a gyereken a ruhát, mint mikor a leölt és megperzselt disznóról szokta levakarni az égett-ázott szőrt.

A gyereket továbbra is a férfi fürdeti, így vakon is. Pedig így se nem gyors, sem nem alapos a tisztálkodás. Ennek ellenére naponta ragaszkodik az esti hideg vizes fürdetéshez. Talán a benne élő hentes is dönt ilyenkor – ragaszkodni a fiatal hús tapintásához. Hideg vízzel fürdeti minden este a kisfiút. Irén utálja ezt a kényszeres szokást. A fiú, hogy ne a víz hidegségére figyeljen, gyakran mutogat a vak férfinak, amikor az elfordul. Fityiszt, például,

vagy még csúnyábbat, úgy sem látja. Leggyakrabban a kinyújtott középső mutatóujját, egyszerre mindkettőt, amikor az apja a lábak mosásánál tart. Akárhányszor fürdeti a férfiú a fiút, Irén a konyhában ül és hallgatózik. Karjait összefonva, gyomorgörccsel, előre-hátra dülöngélve a széken hallgatja a férfit, ahogy hangosan beszél a gyereknek. Az utolsó időkben 71 fürdetéskor hangosan kell imádkozni, mert az apa, ahogy mondogatja, megtért. Ekkor hidegült el végleg Irén a férjétől, és beadta a válópert. A ház, amiben laktak a férfié, viszont a betegsége okán a nő nem akar elköltözni, és különben is, a gyereken még lát valamiféle kötődés-szikrákat az apja iránt. Aztán különös elhatározásra jut.

Kócos kora nyári szelek futnak a falusi kertek fái között. A férfi kerekesszéket kitolja az utcára, ahogy többször is hetente, hogy a férfi kicsit a friss levegőn is legyen. A férfi háza egy dombtetőn áll, a lejtős út egy magasabb rendű, tehát magasabb forgalmú útba fut a domb alján. Gyakran van, hogy vagy gyalog, vagy, ha a férfi úgy parancsolja, Irén kerekesszékekkel tolja le a főútig, majd vissza, ez így egy bő húsz perces séta. Pont elég, hogy a férfi kiszellőzzön és Irén is jólesően csukja be a kiskaput, mikor hazaérnek. Ilyenkor, visszafelé jövet Irén mindig elábrándozik, hogy mit alakítana át a házon, ha csak az övé lenne, ha csak ő és a gyereke lakna a kétszintes, négyszobás épületben. Ha nem lenne a férfi. Ha valahogy eltűnne. És mivel a gyerek lenne az ingatlan örököse, Irén biztonságos lakhatása is megoldódna egy csapásra. Mert Irénnek nincs semmije. Se egy ház, se komolyabb vagyon. Csak az ékszerei, és némi megspórolt pénze, amiből maximum albérletbe mehetne. A következő napi sétára gondol. Akkor kevesen látják. Ha esetleg történe valami. Éjjel alig alszik az izgalomtól. Erőt kell vegyen magán, mire kikel az ágyból, mert a szomszédoknak egy odaadó, tisztességes, szerető feleség képét mutatja, és reggel bármikor jöhet valamelyik szomszéd egy kis csevegésre, kávéra, megkérni, hogy szaladjon el a postára valamivel. Irén ilyenkor már korán kisminkeli magát, hosszan és alaposan viszi fel az alapozót és a szájfényt. Ékszereit már korreggel felteszi. Hosszan nézi az arany ékszereket. Közben eszébe jut, hogy amikor kislány volt, a nagymamája gyakran mondta neki: a mennyországban minden aranyból van, mindent átítat az arany langyos, szép, derűs csillogása.

Kitolja férjét a kiskapun, majd letolja a főútig. Ám ezúttal nem fordulnak azonnal vissza, hanem a szemközti földútra fordulnak, ami a közeli akácos felé kanyarog. A férfinak még jól is esik ez a plusz gondoskodás, az a plusz kis idő, amit a friss levegőn remél tölteni. Háromszor mondja el Irénnek, hogy mennyire hálás, hogy milyen jó asszonya van neki, háromszor mond el egy rövid imát. Háromszor rázza ki a hideg Irént. Ezekre a rázkódásokra háromszor csörrennek össze csuklóin a vastag aranykarkötők. Háromszor igazgatja

meg kezein a hentespultban használatos kék gumikesztyűt. Az akácosba egy kevésbé látható részére érve háromszor súlyt le a balta. Az első ütés után a férfi még eszméleténél van. A második után még lélegzik, a harmadik után végleg elcsendesül. Miközben az élettelen testet nézi, az aranykarkötőket forgatja bal csuklóján. Közben azt mormogja gépiesen, hogy a mennyországban minden aranyból van. A mennyországban minden aranyból van. A mennyországban minden aranyból van. Háromszor mondja el. Aztán felhúzza a gumikesztyűt. Hosszan igazgatja. A kerekesszék csomagtartójában lévő nagy bevásárlószatyorból hentesbárdot, és nagykéseket vesz elő. Zárás előtt tette be a hátizsákjába. A testet feldarabolja, a nehezebben vágható csontosabb részeknél olyan mozdulatokat alkalmaz, amiket a férjétől látott. A szakszerűen feldarabolt testet hét kukászsákba teszi. Miután végzett, a kék gumikesztyűt a kabát zsebébe teszi. Azt reméli, sose derül ki az eset. Három nap múlva majd bejelenti a férfi eltűnését. Most, másnap reggel van, Irén kisminkelve, beszárított hajjal, a szokásosnál kissé derűsebb hangulatban áll a pult mögött. Épp egy férfit szolgál ki, aki telefonál.

A rövid beszélgetést végighallgatja. Fintorogva igazgatja kezén a kék színű gumikesztyűt, miközben tetőtől talpig végigméri a férfit. Nagy rá a kesztyű, ezért időről-időre igazgatnia kell. A férfi beszkennelese közben is húzogatja, igazgatja. Mindkét csuklóján vastag aranykarkötők fityegnek, a bal csukló belső felén, ahol csak nagyon nehezen vehető észre, rálógnak a gumikesztyűre száradt tegnapi vércsepp-maradékokra. A közért felett, mint temetési imára készülődő szürkeruhás rokonok, közelebb húzódnak egymáshoz a zömök zivatarfelhők.

